

Танас Інна Русланівна, здобувач навчально-наукового інституту № 4 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри економічної безпеки Національної академії внутрішніх справ *Герасименко Л. В.*

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Корупція як глобальна загроза більшості країн світу є основним чинником гальмування розвитку демократії та суспільства в цілому. Проблема боротьби із корупцією продовжує залишатися однією із найактуальніших у світі. У сучасних умовах, прояви цього явища створюють реальну загрозу для національної безпеки кожної країни. Тому завдання боротьби із корупцією нині обговорюються як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Дослідженням антикорупційних процесів, що відбувалися у світі та, зокрема, в Україні займалися І. Печенкін, Б. Костенко, О. Прохоренко та інші вчені.

За останніми даними міжнародної неурядової організації по боротьбі з корупцією «Transparency International», Україна знаходиться на 143 місці із 175 представлених у дослідженні країн. Дослідження міжнародно-правового досвіду боротьби із корупцією дає можливість для створення власних конструктивних пропозицій щодо розробки національної антикорупційної стратегії.

На міжнародному рівні одним із перших офіційних документів боротьби із корупцією є ухвалена 15 грудня 1975 року резолюція Генеральної Асамблеї ООН 3514 (XXX). Зазначений документ став основою для подальшого напрацювання нормативної бази у сфері антикорупційної політики. Так, в рамках ООН було ухвалено ряд документів, зокрема: «Практичні заходи боротьби із корупцією», в яких визначаються найголовніші завдання для подолання корупції, «Боротьба з корупцією» від 12 грудня 1996 року, Декларація ООН «Про боротьбу з корупцією та хабарництво в міжнародних

комерційних операціях» від 1996 року, Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб (1996 року), а також керуючі принципи для ефективного виконання Кодексу поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку (1986 року).

Слід зазначити, що перераховані документи стали початком формування й закріплення універсальних стандартів щодо протидії та запобігання корупції. Результатом такої роботи є прийнята у жовтні 2003 року на сесії Генеральної Асамблеї ООН Конвенція ООН проти корупції, ратифікована Верховною Радою України у 2006 році.

Норми Конвенції визначають фундаментальні засади проведення антикорупційної політики для кожної із держав-учасниць договору. Так, відповідно до Конвенції передбачається створення спеціального органу, завданням якого є запобігання й протидія корупційним проявам. Положення документу також стосуються необхідності участі представників громадськості у проведенні антикорупційних заходів, створення кодексів поведінки службових осіб, вдосконалення судової влади. Особливу увагу приділено поняттям корупційних злочинів та встановленню відповідальності за них.

Документ вважається одним із найголовніших на міжнародному рівні у сфері протидії корупції, адже визначає фундаментальні засади та створює значну теоретичну основу для продовження міжнародного співробітництва у боротьбі з корупцією.

Важливе значення слід надати прийнятим нормативно-правовим актам Радою Європи, які закріплюють норми та стандарти загальноєвропейського значення.

Прийняті в межах Європейського Союзу документи також містять не тільки загальні рекомендації, а й правові норми, які регулюють проведення національної антикорупційної політики. Відповідно до Програми дій щодо боротьби з корупцією, затвердженої 1996 року, Радою Європи було прийнято Конвенцію за кримінальну відповідальність за корупцію від 15.05.2003 року, а також Цивільну Конвенцію Ради Європи про боротьбу з корупцією від 04.11.1999 року.

Рекомендаційний характер механізму реалізації антикорупційної політики містить Стамбульський план дій для Східної Європи та Центральної Азії. У документі йдеться мова про необхідність створення ефективної та прозорої системи

публічної служби, а також – участі громадськості для проведення антикорупційних реформ. Останній принцип має важливу роль у процесі протидії корупції, адже активізація громадської позиції, як і свобода засобів масової інформації, є необхідними умовами для проведення антикорупційної політики у будь-якій державі [3, с. 391].

Слід відзначити, що імплементація міжнародних законів у національну правову систему має відбуватися за принципом органічного поєднання національного законодавства із загальноновизнаним міжнародним. Як приклад, за таким принципом відбувається впровадження міжнародних законів у Фінляндії. За даними організації «TransparencyInternational» саме ця країна є однією із найменш корумпованих.

Фінляндія досить обережно здійснює впровадження європейських законів у національне законодавство, не зважаючи на те, що як член Європейського Союзу вона є учасником усіх документів Євросоюзу з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією [1, с. 10].

На думку науковців та експертів, у межах антикорупційної реформи в Україні було сформовано законодавчу базу, яка відповідає загальноприйнятим міжнародно-правовим стандартам. Як зазначає Печенкін І., під час прийняття антикорупційних законів і внесення змін до певних нормативно-правових документів враховувалися практично всі рекомендації в межах міжнародних організацій GRECO, VLAP, OECD [2, с. 27].

Запровадження в національно-правовій системі заходів міжнародних загальноприйнятих стандартів є необхідною умовою для створення діючого механізму подолання корупції. Адже ефективне вирішення проблеми боротьби з корупцією можливе лише за умови міждержавної праці, спільного об'єднання зусиль міжнародних організацій, результатом діяльності яких є створення дієвих антикорупційних програм.

Список використаних джерел

1. Костенко Б. Національна антикорупційна стратегія та її інституційне забезпечення: [навч.-метод. матеріали] / Б. Костенко, Л. Хотієва, М. Вакулік . – К. : НАДУ, 2013. – 68 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/%5CNMKD%5CLibrarynadu%5CNavc hPosybniky%5Cdbd883390-b516-445a-9c79-clfb25af46a7.pdf>.

2. Печенкін І. Антикорупційна реформа в Україні: місце і роль органів прокуратури як координатора протидії злочинності та корупції / І. Печенкін // Віче. – 2015. – № 4. – С. 26–27. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/4593>.

3. Прохоренко О. Я. Протидія корупційних проявам в зарубіжних країнах та адаптація їх досвіду в Україні / О. Я. Прохоренко // Вісник УАДУ. – 2002. – № 3. – С. 391–392.